

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, tel. +370 5 239 1001,

El. paštas zum@zum.lt, <http://www.zum.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188675190

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-

Nr.

I

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija patikslino ir pakartotinai teikia šių įstatymų pakeitimo projektus: 1) Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2, 4, 8, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, 2) Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 32, 41, 45, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, 3) Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, 4) Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, 5) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymo Nr. XI-2411 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – įstatymų projektai).

Įstatymų projektai 2024 m. balandžio 30 d. svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime (2024-04-30 protokolas Nr. 18) ir sutarta Žemės ūkio ministerijai suderinus įstatymų projektus su Aplinkos ministerija ir patikslinus juos, teikimą ir aiškinamąjį raštą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas, šį klausimą svarstyti Vyriausybės posėdyje, prieš tai jį aptarus tarpinstituciniame pasitarime. Įstatymų projektai buvo pakartotinai derinti su suinteresuotomis institucijomis. Įstatymų projektai 2024 m. liepos 30 d. pakartotinai svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime, patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės bei Ekonomikos grupės pateiktas pastabas ir suderinti darbo tvarka. Įstatymų projektai 2024-08-06 buvo grąžinti pervizuoti paskirtam naujam ministrui, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 43 punktu.

I. Sprendžiama problema	<p>Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (toliau – EBPO) Lietuvai įmonių valdysenos srityje yra pateikusi prioritetinę rekomendaciją supaprastinti valstybės valdomų įmonių teises ir korporatyvines formas. 2022 m. gruodžio 2 d. EBPO sekretoriato pažymoje nurodyta, kad Lietuva padarė pažangą įgyvendindama jai teiktas rekomendacijas, tačiau rekomenduojama toliau vykdyti pertvarkymo procesus, aptartas Lietuvos siekis panaikinti valstybės įmonės teisinę formą. Vadovaujantis EBPO rekomendacijomis, valstybės įmonės, siekiančios ekonominio naudingumo ir vykdančios komercinę veiklą, turėtų būti pertvarkytos į ribotos atsakomybės juridinius asmenis. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, reaguodama į EBPO rekomendacijas, inicijavo valstybės valdomų įmonių pertvarką ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. liepos 17 d. pasitarimo protokolu Nr. 25 yra patvirtinusi Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių planą, kuriame numatyta priemonė „Valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro pertvarkymas į akcinę bendrovę“, priemonės tikslas – valstybės įmonę Žemės ūkio duomenų centrą pertvarkyti į akcinę bendrovę, veiksmai priemonei įgyvendinti – pertvarkymui būtinų įstatymų pakeitimo projektų parengimas, pateikimas, svarstymas ir priėmimas Seime, priemonės įgyvendinimo terminas – 2024 m. lapkritis.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Įstatymų projektai parengti įgyvendinant EBPO rekomendacijas ir Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių planą. Įstatymų projektais siūloma pakeisti valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro teisinę formą į akcinę bendrovę. Priėmus įstatymų projektus Vyriausybė ir žemės ūkio ministras priims sprendimus pertvarkyti valstybės įmonę Žemės ūkio duomenų centrą į akcinę bendrovę Žemės ūkio duomenų centrą, kuriai pereis visos valstybės įmonės teisės ir pareigos.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Siūlomoms nuostatoms įgyvendinti papildomos valstybės lėšos neplanuojamos.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Įstatymų projektais nesiūlomas naujas teisinis reguliavimas, numatoma, kad teisės ir pareigos pereis kitos teisinės formos juridiniam asmeniui, todėl išliks galimybė teikti kokybiškas paslaugas jų vartotojams.</p>

Atsižvelgiant į tai, kad EBPO rekomendacijų įgyvendinimas yra svarbus prioritetas tiek Lietuvos Respublikos Seime, tiek Lietuvos Respublikos Vyriausybėje, būtina imtis visų reikiamų priemonių tam, kad būtų užtikrintas EBPO rekomendacijų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės tikslų ir priemonių įgyvendinimas, todėl įstatymų projektais siūloma pakeisti valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro teisinę formą.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2024 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-146 „Dėl darbo grupės sudarymo“ buvo sudaryta darbo grupė, kuri vertino alternatyvias teisines formas, į kurias galėtų būti pertvarkyta valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras (toliau – VĮ ŽŪDC). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 19 straipsniu yra galimybė VĮ ŽŪDC pertvarkyti į biudžetinę įstaigą, viešąją įstaigą, akcinę bendrovę, uždaroją akcinę bendrovę. Darbo grupė prieš siūlydama sprendimą, į kokios teisinės formos juridinį asmenį būtų tikslingiausia pertvarkyti VĮ ŽŪDC, įvertino galimus kiekvienos teisinės formos privalumus ir trūkumus. VĮ ŽŪDC pertvarkymo atveju, identifikuoti skirtingos teisinės formos juridinių asmenų pagrindiniai privalumai: biudžetinės įstaigos – gali vykdyti viešojo administravimo funkcijas visose viešojo administravimo srityse, gali valdyti valstybės turtą; viešosios įstaigos – gali vykdyti viešojo administravimo funkcijas administracinių sprendimų priėmimo, administracinių paslaugų teikimo, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūros srityse, turi teisę siūlyti rinkai atlygintinas prekes ir paslaugas, gali valdyti valstybės turtą, gali skolintis lėšų veiklai vykdyti; akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės – gali vykdyti viešojo administravimo funkcijas administracinio reglamentavimo, administracinių sprendimų priėmimo, administracinių paslaugų teikimo srityse, turi teisę vykdyti komercinę veiklą, gauti pelno ir mokėti dividendus akcininkui, turi teisę be didesnių apribojimų perleisti, įsigyti turto, turi galimybę pritraukti kvalifikuotos darbo jėgos ir mokėti rinkos sąlygas atitinkančius atlyginimus specialistams, turi galimybę skolintis lėšų veiklai vykdyti. Taip pat VĮ ŽŪDC pertvarkymo atveju identifikuoti skirtingos teisinės formos juridinių asmenų pagrindiniai trūkumai: biudžetinės įstaigos – negali rinkai teikti prekių ir paslaugų, t. y. vykdyti komercinės veiklos ir gauti pelno, negali skolintis, turi ribotą galimybę pritraukti kvalifikuotos darbo jėgos ir mokėti rinkos sąlygas atitinkančius atlyginimus specialistams; viešosios įstaigos – neturėtų siekti pelno ir pelnas dalininkams negali būti skirstomas, gali verstis tik įstatuose nurodyta veikla; akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės – viešojo administravimo funkcijų vykdymas turėtų būti pavedamas tik įstatymu, negali valdyti valstybės turto, todėl turi būti tenkinami griežti valstybės turto investavimo kriterijai. Taip pat buvo susipažinta su iš Ekonomikos ir inovacijų ministerijos gautos Galimybių studijos dėl valstybės įmonės Registrų centro teisinės formos keitimo rezultatais, kadangi VĮ ŽŪDC veikia panašioje srityje, kaip ir VĮ Registrų centras – pagrindinė veikla yra informacinių išteklių (registrų ir informacinių sistemų) tvarkymo srityje. Darbo grupė, įvertinusi skirtingų teisinių formų juridinių asmenų privalumus ir trūkumus,

minėtos galimybių studijos rezultatus, pasiūlė, kad tikslingiausia VĮ ŽŪDC pertvarkyti į akcinę bendrovę.

Įstatymų projektais nesiūloma reglamentuoti iki tol nereglementuotų santykių, taip pat nekeičiama nustatyto teisinio reguliavimo esmė, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Įstatymų projektais neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai. Įstatymų projektai nenotifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymų projektuose nėra įtvirtinta naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

Įstatymų projektai buvo paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Teisės aktų projektų registravimo posistemėje.

Įstatymų projektai pakartotinai derinti su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Nacionaline žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, valstybės įmone Žemės ūkio duomenų centru, viešąja įstaiga Valdymo koordinavimo centru.

Įstatymų projektai po pakartotinio derinimo be pastabų suderinti su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, valstybės įmone Žemės ūkio duomenų centru, iš viešosios įstaigos Valdymo koordinavimo centro išvados dėl įstatymų projektų negauta.

Įstatymų projektai ir jų lydimieji dokumentai patikslinti, taip pat suderinti darbo tvarka, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės (2024-04-25 išvada Nr. NV-975, 2024-07-24 išvada Nr. NV-1984), Ekonomikos grupės (2024-07-24 išvada Nr. NV-1987) pateiktas pastabas ir siūlymus.

Įvertinę Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateiktą siūlymą papildyti aiškinamąjį raštą informacija, kad Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos bus reikalingi papildomi žmogiškieji ir finansiniai ištekliai, įgyvendinant Lietuvos Respublikos žemės įstatymo projektu jai siūlomas pavesti funkcijas, susijusias su žemės konsolidacijos projektu rengimo organizavimu, pažymime, kad minėtų funkcijų vykdymui pastaraisiais metais nebuvo skiriami žmogiškieji ir finansiniai ištekliai, kadangi žemės konsolidacijos projektai nebuvo rengiami ir šios funkcijos praktikoje nebuvo vykdomos, todėl manytina, kad pildyti aiškinamąjį raštą minėta informacija nėra tikslinga. Minėtų funkcijų politikos formavimas ir Nacionalinės žemės tarnybos prie

Aplinkos ministerijos pavaldumas nuo 2023 m. iš Žemės ūkio ministerijos perėjo Aplinkos ministerijos kompetencijai, todėl dėl minėtų funkcijų vykdymo papildomų žmogiškųjų ir finansinių išteklių poreikių vertinimą Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos tikslinga būtų atlikti, kai tam bus realus, o ne teorinis poreikis, atsižvelgiant į planuojamas minėtų funkcijų vykdymo apimtis.

Įstatymų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Teisės aktų projektų registravimo posistemėje.

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Turto ir viešųjų pirkimų skyriaus (vedėjas Karolis Tvaskus, tel. (8 5) 239 1227, el. p. karolis.tvaskus@zum.lt) vyriausiasis specialistas Ignas Kišvinas, tel. (8 5) 239 1280, el. p. ignas.kisvinas@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymų projektai ir jų lyginamieji variantai, iš viso 28 lapai.
3. Aiškinamasis raštas, 9 lapai.

Ministras

Kazys Starkevičius